

Nagy László osztályvezető
Bács-Kiskun Megyei Intézményfenntartó Központ

Kecskemét

Tisztelt Osztályvezető úr!

Megkeresésükre válaszul megküldöm Szövetségünk véleményét a fenntartásukba tartozó szociális intézmények struktúrájának tervezett változtatásával kapcsolatban.

A Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól szóló ENSZ egyezmény, és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv, -melyet Magyarország 2007-ben ratifikált- 19. cikkelye kimondja az önálló életvitel és a közösségbe való befogadás jogát.

Az Egyezményben részes államok elismerik a fogyatékossgal élő személyek egyenlő jogát a közösségben való élethez és másokkal egyenlő szabad döntéshez való jogát. Minden szükséges és hatékony intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek teljes mértékben élvezhessék e jogukat és a teljes közösségi befogadást és részvételt.

A rendelkezés értelmében a fogyatékos személyeknek nyújtott **szociális szolgáltatásokat olyan módon kell átalakítani:** hogy a nagy létszámú bentlakásos intézményi ellátások helyett a **közösségi életben való részvételt elősegítő szolgáltatásokat helyezi előtérbe**, ennek révén pedig minden fogyatékos személy számára biztosítja a lakóhely szabad megválasztásához való jogot, a helyi közösségben való életvezetéshez való jogot és azt, hogy a helyi közszolgáltatások minden fogyatékos személy számára hozzáférhetővé váljanak.

2011-ben megszületett Magyarországon a stratégiai terv az Ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásáról. A Stratégia célja az ENSZ Egyezményben foglaltak megvalósítása, különös tekintettel a 19. cikkelyben megfogalmazott rendelkezés figyelembe vételével **az önálló életvitel és a közösségbe való befogadás jogára.**

Álláspontunk szerint a jelen helyzetben:

- A normatívák a pszichiátriai betegek otthonaiban a legmagasabbak, az integrációk és a fenntartó váltás eredménye, hogy ennek az ellátó rendszernek a magas normatívájából pótolják a hiányzó pénzeket más területeken.
- Az intézményi férőhely kiváltás küszöbén felesleges és pazarló újabb intézményi átszervezés, ennek szakmai indoklottsága nincs, sőt ellenindoklottsága van. Az ellátottaknak a Megyei Intézményfenntartó Központokhoz tartozást követő időkből rohamosan romlik az életminőségük, kiszolgáltatottságuk, fizikai és mentális ellátásuk.

- Az intézményi átszervezéssel az intézmények elveszítik az arculatukat, többnyire talán nem a legalkalmasabb szakemberek fogják azokat vezetni és elindul az uniformizálás, a szellemi leépülés mind a dolgozóknál, mind az ellátottaknál, mert semmire sem lesz forrás.
- A különféle szervezetek szerény támogatásait a Megyei Intézményfenntartó Központok fogják megkapni és nem az intézményekre költik, hanem saját költségvetésüket növelik vele.

A PÉF álláspontja, hogy az intézményi átszervezésnek, integrációnak az ENSZ Egyezmény irányelveinek, rendelkezéseinek figyelembe vételével kell megvalósulnia, így biztosítható az ellátás magas színvonala.

Ajánlásunk:

Készüljön szakmai terv az intézményi férőhelyek kiváltásáról, -a gondozottak, ápoltak egyéni szükségleteire építve-, melyben megjelennek a támogatott lakhatási formák, közösségi szolgáltatások, védett munkahelyek.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a **rehabilitáció elvének** megfelelően a lakókat képessé kell tenni arra, hogy érdemi erőfeszítéseket tehessenek állapotuk és képességeik javítására vagy azok romlásának megállítására, lassítására. A rehabilitáció elve feltételezi a gondozottak együttműködését a megfelelő közszolgálati intézményekkel.

A szükséges szakmai tervek között megítélésünk szerint szerepeltetni kell a kiskunhalasi pszichiátriai intézetben történt rendkívüli események miatt a 7-es osztály magánzárkájának fizikai, építészeti megszüntetését és a traumatizált ellátottak, valamint segítők post traumás ellátásának megszervezését. A MIK 808-9/2012 ikt.sz. 3 oldalas véleménykérés intézményi átszervezéshez iratból nem tűnik ki a post traumás körülmények miatti adekvát intézkedésre történő bármely tényre utalás, egyes humanitárius segélyszervezetek jelenléte és együttműködése javasolt.

Egy lehetséges forgatókönyv, hogy ezt az összevonó lépést ne tegyék meg. Helyette a kiskunhalasi intézetet kellene megerősíteni egy jó igazgatóval (nem gondoljuk, hogy a jelenlegi lelkész-igazgató megfelelne a kívánalmaknak), konszolidálni a helyzetet és 3 év múlva pályázni a férőhelykiváltás programba, mivel az első 3 évbe már nem férnek bele, de úgy tudjuk, hogy Kiskunhalas igazgatója már elkészített egy megvalósíthatósági tanulmányt, a következő körben akarnak is pályázni, csak most egy felújítási vagy valami hasonló projektben vannak, emiatt nem tudtak pályázni.

A MIK-hez csatolást követően valószínűleg ismét meghirdetik az igazgatói állást és akkor vajon aki nyer, tudja-e, mi a különbség a demens, a fogyatékos és a pszichiátriai beteg között? A MIK-hez tartozása a szociális intézményeknek, arról is szól, hogy egy kézben összpontosulnak a normatívák és azok felett az uralmat az állam visszaveszi. Azonnal össz-intézményi szinten kell megfelelni a létszám normatíváknak. Az, hogy már integrált az intézmény, azt jelenti, hogy máris osztozik a normatíván valamilyen más ellátó rendszerrel.

Most, a férőhelykiváltás küszöbén felesleges és pazarló újabb “gazda váltás”, ennek szakmai indoklottsága nincs, sőt ellenindoklottsága van.

Nem tartjuk racionálisnak ezt a döntést és kimondottan hátrányosnak véljük. Az ellátottaknak a MIK-ekhez tartozást követő időkből rohamosan romlik az életminőségük, kiszolgáltatottságuk, fizikai és mentális ellátásuk.

Jelenleg Magyarország számos döntés előtt áll. Az nem kérdés már, hogy csak a kis létszámú intézményeket támogatja a szakma, a betegek és a kormány is. Európában ez egy olyan trend, ami a betegek életminőségét képes javítani.

Kiskunhalas rossz hírű helyé vált, az ottani rezsim egy része tönkretette a legtöbb otthon megítélését. Ez részben még ma is így van, mert a régiek közül többen még ott dolgoznak (ami önmagában botrányos) és a per ősszel fog véget érni. Ugyanakkor nyilván nem önmagában az intézmény rossz, hanem a dolgozók egy része alkalmatlan. Az integráció több fontos pozícióban megteremti a változás lehetőségét, de mi úgy gondoljuk, hogy semmiképpen nem támogatható egy vegyes formátumú monstre intézmény, mert az egész világ a falanszterek ellen küzd. Az önálló költségvetés és a szakmai-érdekvédelmi alapokon kinevezett új vezetőség megalapozhat egy jövőbeli jobb színvonalú ellátást, ami mégiscsak a legjobb a megyének. Persze csak addig, míg oda nem ér a változások szele, amikor mindenképpen kis létszámú intézményekben lesz kötelező gondolkodni (szerintünk már most is ez a jogi helyzet). Rendkívül együttérzők vagyunk az értelmi fogyatékosokkal, de a pszichiátriai ápoltak tartoznak hozzánk a legnagyobb mértékben, a két betegcsoport együttes elhelyezése még külön épületszárnyban is erősen ellenjavallt. Nekik pedig sem a monstre intézmény, sem az integráció nem tesz jót. Nekik a jelen helyzetben egy szakmailag megalapozott felelős vezetői és dolgozói rezsim kinevezése tenne jót, jóval kisebb létszámú otthonban. A kinevezést pályáztatás szokta megelőzni és annak a folyamatnak mi is részesei kell legyünk, ebben már előre minden segítséget felajánlunk.

Nem gondoljuk, hogy Önkormányzatuk rosszat akarna a betegeknek, mindamellett szeretnénk hangsúlyozni, hogy jelen helyzetben a legjobb -de legalább a legkevésbé rossz- megoldást kell megcélozni.

Meglehetősen ismertek vagyunk már Európában, így bármely olyan önálló projekt támogatását tudjuk támogatni, ami jó a betegeknek. Ha ilyen forrást Önök észlelnének, szívesen segítünk.

Budapest, 2012. augusztus 19.

Üdvözlettel:

Radó Iván elnök